

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 60/08-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. júna 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti spoločnosti D., a. s., B., zastúpenej advokátom JUDr. P. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 268/1994 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti D., a. s., B., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 268/1994 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 268/1994 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. Spoločnosti D., a. s., B., p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť spoločnosti D., a. s., B., trovy právneho zastúpenia v sume 6 732 Sk (slovom šesťtisícšesťdesiatdva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. P. K. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2008 doručená s'ťažnosť spoločnosti D., a. s., B. (ďalej len „s'ťažovateľka“), v ktorej namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 13 C 268/1994.

2. Namietané porušenie označených práv vidí s'ťažovateľka v následne opísanom skutkovom stave:

„Konanie začalo žalobou s'ťažovateľa zo dňa 5. 8. 1994, ktorá bola adresovaná Okresnému súdu v Nitre.

(...)

V petite žaloby navrhovateľ žiadal, aby odporca vypratal nebytové priestory v budove ... v B. (...) a aby zaplatil navrhovateľovi nájomné v celkovej sume 726 843,- Sk.

(...) Súdne konanie prebiehalo až do jeho prerušenia v roku 1998. (...) V roku 1997 (...) sťažovateľ predal nehnuteľnosť, v ktorej sa nachádzali nebytové priestory, spoločnosti I., spol. s r. o. (...). Na základe tohto právneho titulu došlo ku vstupu do súdneho konania tohto ďalšieho účastníka na strane navrhovateľa.

Na pojednávaní konanom dňa 19. 11. 1996 sťažovateľ rozšíril žalobu o nárok na úhradu nájomného resp. vydanie bezdôvodného obohatenia (...). Zmenou žaloby (...) zo dňa 30. 10. 1997 (...) sťažovateľ vyčíslil uplatnený nárok na 4 708 029,- Sk. Keďže súd nereagoval na úkon, žalobca úkon zopakoval podaním (...), ktorý doručil súdu dňa 12. 3. 1998, ako upresnenie podanej zmeny žaloby zo dňa 30. 10. 1997 - (...). Na tento úkon súd reagoval a uznesením zo dňa 26. 8. 1998 zmenu petitu žaloby pripustil.

(...)

Sťažovateľ sa domnieva, že Okresný súd Bratislava II (...) spôsobil prieťahy v konaní a porušil právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým dôkazom. Toto porušenie základného práva sťažovateľa je vo veci, v ktorej mal okresný súd konať, primárne. (...)

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila sťažovateľka: „veľkým rozsahom porušenia jeho základných práv, vykonaného demonštratívnym spôsobom, bez najmenej snahy porušovateľa napraviť ním spôsobený stav, dokonca bez toho, aby aspoň pripustil existenciu prieťahov v konaní, i keď skoro 14 rokov trvania konania je nespochybniteľných. Reakcie porušiteľa v odpovediach na sťažnosti na nečinnosť súdu a jeho svojvoľný demonštratívny a negatívny prístup k náprave mali traumatizujúci účinok na všetky osoby zo strany sťažovateľa, ktoré prišli s riešením veci do kontaktu, pre pocit úplného bezprávia. Na poslednú sťažnosť na prieťahy v konaní porušiteľ doteraz ani neodpovedal.

Okrem toho je pre časový odstup veľmi pravdepodobné, že sťažovateľ sa reálne vôbec nedomôže svojho nároku, aj ak súd rozhodne v jeho prospech. (...)

3. Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že vysloví porušenie jej základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1

dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 268/1994, prikáže okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 268/1994 konal bez zbytočných prietahov, prizná sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume 200 000 Sk a zaviazne okresný súd, aby uhradil trovy konania pred ústavným súdom.

4. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 60/08-14 z 13. februára 2008 prijal sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrila za okresný súd jeho predsedníčka listom sp. zn. Spr. 3134/2008 z 26. marca 2008 a k vyjadreniu zaujala postoj sťažovateľka.

5. 1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla: *„V prejednávanej veci, aj keď nejde opravne zložitú vec, sa v priebehu konania prejavilo nedostatočné personálne obsadenie súdu a vec bola pridelená na konanie niekoľkým sudcom. V súčasnosti je vec pridelená sudkyňi JUDr. F., ktorá prevzala oddelenie po JUDr. V., ktorá nastúpila na materskú dovolenku.“*

5. 2 Právny zástupca sťažovateľky na výzvu ústavného súdu listom sp. zn. č. 74/2008 z 29. apríla 2008 oznámil, že *„sťažovateľ nepociťuje potrebu vyjadriť sa ku stanovisku predsedníčky Okresného súdu Bratislava II, pretože fakty vyplývajú, podľa jeho názoru, zo súdneho spisu z konania...“*.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou uvedených práv,

ktorých porušenie sa namieta – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. v primeranej lehote (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Ústavný súd zo sťažnosti z nej pripojených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 268/1994 zistil tento priebeh a stav konania:

Návrh na začatie konania bol podaný sťažovateľkou proti V., N., o zaplatenie 726 843 Sk s prísl. a odstránenie protiprávneho stavu s prísl. na Okresnom súde Nitra 8. augusta 1994, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 12 C 202/1994.

Okresný súd Nitra 13. októbra 1994 vyslovil svoju miestnu nepríslušnosť a po právoplatnosti uznesenia nariadil vec postúpiť miestne príslušnému Obvodnému súdu Bratislava II [od 1. januára 1997 premenovaný na okresný súd: zmena názvu učená čl. IV ods. 2 písm. d) zákona č. 328/1996 Z. z., ktorým sa stanovujú nové sídla a obvody súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov].

Obvodný súd Bratislava II prevzal 21. novembra 1994 predmetný spis, ktorý zaevidoval pod sp. zn. 13 C 268/94.

Obvodný súd Bratislava II 28. novembra 1994 nesúhlasil s postúpením veci.

Mestský súd v Bratislave 23. decembra 1994 rozhodol, že nesúhlas Obvodného súdu Bratislava II s postúpením veci nie je dôvodný.

Sťažovateľka (na výzvu súdu) podaním z 3. februára 1995 vyšpecifikovala výšku požadovaného nájomného.

Súdneho pojednávania konaného 11. apríla 1995 sa zúčastnila sťažovateľka, a keďže odporca sa z neúčasti na pojednávaní ospravedlnil, preto okresný súd odročil pojednávanie na 25. máj 1995.

Súdne pojednávanie 25. mája 1995 sa uskutočnilo za účasti sporových strán. Okresný súd vypočul zástupcu sťažovateľky a zástupcu žalovaného. Pojednávanie odročil na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania vo veci. Sťažovateľke a žalovanému uložil predložiť písomné dôkazy v lehote 30 dní.

Sťažovateľka podaním 30. mája 1995 predložila okresnému súdu požadovaný listinný dôkaz.

Žalovaný 22. septembra 1995 predložil okresnému súdu listinné dôkazy.

Okresný súd 1. februára 1996 uskutočnil súdne pojednávanie, na ktoré sa sťažovateľka napriek riadnemu vykázaniu predvolania nedostavila. Na pojednávaní bol prítomný žalovaný. Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito.

Okresný súd 28. mája 1996 uskutočnil súdne pojednávanie, na ktoré sa sťažovateľka nedostavila. Na pojednávaní bol prítomný žalovaný. Okresný súd pojednávanie odročil na 11. júl 1996 s tým, že sťažovateľka bude predvolaná na pojednávanie pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

V spise sa nachádza záznam napísaný 28. mája 1996, z ktorého vyplýva, že sa dostavil dr. M. Č., ktorý uviedol, že zastupuje sťažovateľku, avšak nepredložil svoje splnomocnenie na zastupovanie. V prípade, že sa sťažovateľka nedostaví na súdne pojednávanie bez riadneho ospravedlnenia, bude jej uložená poriadková pokuta do výšky 5 000 Sk.

Okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie 11. júla 1996, ktorého sa zúčastnila sťažovateľka, zastúpená svojím právnym zástupcom, a žalovaný, zastúpený právnym zástupcom. Sťažovateľka sa vyjadrila, že nemá záujem na mimosúdnej dohode a trvá na návrhu v celom rozsahu. Okresný súd pojednávanie odročil na neurčito.

Okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie 19. novembra 1996, ktorého sa zúčastnila sťažovateľka, zastúpená svojím právnym zástupcom, a žalovaný v zastúpení svojím právnym zástupcom. Okresný súd vypočul zástupcov sťažovateľky a žalovaného. Pojednávanie odročil na neurčito za účelom vykonania ďalších dôkazov.

Žalovaní 10. decembra 1996 podali okresnému súdu vo veci protinávrh a navrhli vydanie predbežného opatrenia.

Okresný súd uznesením č. k. 13 C 268/94-60 z 30. decembra 1996 vylúčil protinávrh žalovaných na samostatné konanie (od 1. januára 1997 došlo k zmene názvu z obvodného súdu na okresný súd, pozn.).

Okresný súd vydal 20. januára 1997 uznesenie, ktorým návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Žalovaný 12. februára 1997 podal proti tomuto uzneseniu odvolanie.

Okresný súd 24. júna 1997 zaslal spis Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní.

Sudca 27. júla 1997 vydal kancelárii pokyn na nariadenie termínu pojednávania 23. septembra 1997.

Žalovaný podaním okresnému súdu 4. augusta 1997 navrhol, aby do konania pristúpil popri žalovanému vedľajší účastník konania: Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky.

Krajský súd v Bratislave 11. septembra 1997 uznesením zrušil napadnuté uznesenie súdu 1. stupňa a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd uskutočnil 23. septembra 1997 súdne pojednávanie, ktorého sa zúčastnili právni zástupcovia sporových strán. Okresný súd odročil pojednávanie bez uvedenia dôvodu na neurčito. Právny zástupca navrhovateľa na pojednávaní predložil návrh na pripustenie ďalšieho účastníka na strane žalobcu do konania: I., s. r. o., B.

Sťažovateľka podaním okresnému súdu 4. novembra 1997 rozšírila a upresnila pôvodný návrh na začatie konania

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky na výzvu 19. februára 1998 okresnému súdu oznámilo, že vstupuje do konania na strane odporcu.

Dňa 4. marca 1998 okresný súd vyhotovil úradný záznam, z ktorého vyplýva, že právny zástupca sťažovateľky požiadal okresný súd o 10-dňovú lehotu na upresnenie žalobného petitu.

Podaním okresnému súdu 12. marca 1998 sťažovateľka upresnila žalobný petít.

Sťažovateľka 15. apríla 1998 zaujala právne stanovisko vo veci.

Okresný súd 21. apríla 1998 vydal uznesenie č. k. 13 C 268/94-82, ktorým pripustil, aby na strane navrhovateľa pristúpil ďalší účastník – I., s. r. o., B.

Okresný súd vydal 21. apríla 1998 uznesenie č. k. 13 C 268/94-83, ktorým rozhodol o vstupe Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

Okresný súd vydal 3. júna 1998 uznesenie č. k. 13 C 268/94-114, ktorým návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Okresný súd vydal 26. augusta 1998 uznesenie č. k. 13 C 268/94-116, ktorým pripustil zmenu žalobného návrhu.

Okresný súd vydal 26. augusta 1998 uznesenie č. k. 13 C 268/94-117, ktorým konanie prerušil, pretože na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 151/97 je vedené konanie, v ktorom sa rieši významná otázka, ktorá môže mať význam na rozhodnutie vo veci.

Úradným záznamom vyhotoveným 12. júla 1999 (a následne ďalšími) bolo konštatované, že vo veci sp. zn. 14 C 151/97 dosiaľ nebolo rozhodnuté.

Sťažovateľka okresný súd podaním 29. novembra 2001 upozornila, že vo veci sp. zn. 14 C 151/97 nie je nariadené pojednávanie a konanie vo veci riadne nepokračuje.

Okresný súd sťažovateľke 17. decembra 2001 oznámil, že vo veci bude pokračovať až po právoplatnom rozhodnutí vo veci tunajšieho súdu sp. zn. 14 C 151/97.

Úradným záznamom z 1. júla 2004 bolo poznamenané, že spis sp. zn. 14 C 151/97 je pripojený.

Sťažovateľka podaním okresnému súdu 6. mája 2005 na výzvu oznámila, že na podanom návrhu trvá.

Okresný súd vykonal 27. októbra 2005 súdne pojednávanie, o čom vyhotovil zápisnicu. Pojednávanie sa zúčastnili právni zástupcovia sporových strán.

Okresný súd vypočul právnych zástupcov. Pojednávanie odročil na neurčito za účelom vykonania dokazovania a písomne ich vyrozumel, ktoré doklady treba založiť do spisu a o ďalšom postupe.

Sťažovateľka písomným podaním z 26. októbra 2005 okresnému súdu navrhla, aby pripustil zmenu žalobného petitu.

I., s. r. o., B. sa podaním okresnému súdu 12. decembra 2005 vyjadrila k veci.

Okresný súd 30. augusta 2006 požiadal I., a. s., B. o poskytnutie informácie o vlastníckych pomeroch sporných priestorov.

I., a. s., B., podaním okresnému súdu 13. septembra 2006 odpovedal na výzvu súdu.

Národná asociácia realitných kancelárií Slovenskej republiky na požiadanie okresného súdu 6. októbra 2006 oznámila cenu nájmu za sledované roky a lokalitu .

Právny zástupca sťažovateľky podaním 27. novembra 2006 upozorňuje predsedu okresného súdu na prieťahy v konaní.

Sudca 21. decembra 2006 vydal pokyn kancelárii na nariadenie termínu pojednávania na 15. marec 2007.

Okresný súd 31. januára 2007 zrušil nariadený termín pojednávania na 15. marec 2007 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

Právny zástupca sťažovateľky podaním 9. februára 2007 opakovane podal sťažnosť predsedovi okresného súdu na prieťahy v konaní.

Právny zástupca sťažovateľky podaním 10. decembra 2007 opakovane podal sťažnosť predsedovi okresného súdu na prieťahy v konaní.

Sťažovateľka listom zo 7. marca 2008 okresnému súdu navrhla, aby pripustil zmenu žalobného petitu.

Okresný súd uskutočnil 10. marca 2008 súdne pojednávanie za účasti právnych zástupcov sporových strán. Po vypočutí právnych zástupcov sporových strán pojednávanie odročil na 28. apríl 2008.

Okresný súd 18. marca 2008 uzneseniami č. k. 13 C 268/1994-295 a č. k. 13 C 268/1994-297 rozhodol tak, že nepripustil zmenu návrhu žaloby podanú sťažovateľkou.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa

ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

1. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prierahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1.1 Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o nároku sťažovateľky na zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom a na odstránenie protiprávneho stavu. Po skutkovej stránke nejde o zložitú vec. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov.

1.2 Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri preskúmaní spisu zistil okolnosť, ktorou sťažovateľka prispela k zbytočným prierahom v konaní. Žalobný návrh podala miestne nepríslušnému Okresnému súdu Nitra. Bez ospravedlnenia sa nezúčastnila súdnych pojednávaní 1. februára 1996 a 28. mája 1996, a z toho dôvodu musel okresný súd pojednávanie odročiť. Sťažovateľka viackrát navrhovala zmenu žalobného petitu (3. februára 1995, 4. novembra

1997, 12. marca 1998, 26. októbra 2005, 7. marca 2008), o ktorom musel súd rozhodovať. Sťažovateľka 4. augusta 1997 navrhla, aby do konania vstúpil vedľajší účastník, a 23. septembra 1997 okresnému súdu navrhla, aby do konania pripustil ďalšieho účastníka na strane žalobcu. O týchto návrhoch musel taktiež okresný súd rozhodnúť. Aj keď išlo o úkony procesne prípustné, mali význam pri celkovej dĺžke namietaného súdneho konania.

1.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku jeho postupu došlo k porušeniu uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že to tak je, a to napriek skutočnosti, že plynulému postupu nebránila žiadna zákonná prekážka v konaní (II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04). Ústavný súd zároveň pri posudzovaní prihliadal aj na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Z dosiaľ vykonaných úkonov súdu vyplýva, že okresný súd bol v spore sťažovateľky nečinný. Okresný súd v období od 26. augusta 1998 do 30. júna 2004 mal zákonnú prekážku, ktorá mu bránila v konaní pokračovať, lebo konanie bolo prerušené (uznesenie č. k. 13 C 268/94-117). Z toho dôvodu nemohlo dôjsť ani k priesťahom v konaní v období od 26. augusta 1998 do 30. júna 2004. Rovnako ústavný súd nezistil zavinené priesťahy zo strany okresného súdu v čase pred prerušením konania (poznačené rozhodovaním o príslušnosti súdu, neúčast'ou sťažovateľky na pojednávaní a navrhovanými zmenami petitu a okruhu účastníkov konania), i keď aj v tomto čase sa konanie celkovo vyznačovalo nedostatočnou sústredenosťou. Avšak od 1. júla 2004 okresnému súdu prekážka prerušenia konania pominula. Okresný súd od 1. júla 2004 do 6. apríla 2005 a od 21. decembra 2006 do 29. januára 2008 nevykonával vo veci žiadne procesné úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej, s ktorou sa sťažovateľka obrátila na súd. Ústavný súd nepovažuje za potrebné hodnotiť sporadické úkony okresného súdu, pretože predsedníčka okresného súdu sama uviedla, že v prerokovanej veci nejde o zložitú vec, a poukázala na nedostatočné personálne obsadenie súdu.

Ústavný súd v tejto súvislosti neakceptoval argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukázaní na nedostatočné personálne obsadenie súdu, čo malo prispieť k celkovej dĺžke konania. Uvedené skutočnosti nemôžu odôvodňovať celkovú neprimeranú dĺžku posudzovaného súdneho konania, ktorá doteraz predstavuje takmer 14 rokov. Celková dĺžka absolútnej nečinnosti okresného súdu trvala takmer 2 roky a toto obdobie ústavný súd hodnotí ako zbytočný prierah v konaní.

2. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 268/1994 došlo k zbytočným prierahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

3. V nadväznosti na výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci sp. zn. 13 C 268/1994 bez zbytočných prierahov.

4. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 268/1994 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 30 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu).

5. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 28. januára 2008. Úkon právneho zástupcu sťažovateľky doručený ústavnému súdu 25. februára 2008 a 5. mája 2008 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na jeho obsah ako podanie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov je 1/6 z výpočtového základu 19 056 Sk, t. j. 3 176 Sk, čo spolu s režijným paušálom 190 Sk predstavuje sumu 6 732 Sk. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za dva úkony právnych služieb) predstavuje celkovú sumu 6 732 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP)

v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

6. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

7. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2008